

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nru 67. ANULU XIX.

Sabiu, in 21 Augustu (2 Sept.) 1871.

tru celelalte párti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri s'reime pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a ore cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

D o v a d a n ó u a

Despre ingrigirea si iubirea archierésca

Cátra Clerulu si poporulu credinciosu din Mitropoli'a Romániloru de Relegea greco-resariteana din Ungari'a si Transilvani'a,

Daru Voue si pace, si binecuventare dela Dumne-dieu Tatalu, si Domnulu nostru Iisusu Christosu !

Astadi, dupa ce amu implinitu dóue-dieci si cinci ani, de cându amu primitu asupra'mi in urm'a denumirei preinalte de Vicariu din 15/27 Iuniu 1846. cárm'a bisericei nóstre din Ardealu; astadi, cându clerulu si poporulu nostru credinciosu din Ardealu petrece, in modu serbatorescu in si afora de Biserici jubileulu a-cestoru dóue-dieci si cinci de ani;

astadi, cându sumu eu patrusu de insufletirea clerului si poporului credinciosu alu Bisericei nóstre din Ardealu, ce o desvólta in dtu'a de astadi, ear eu m'amu retrasu in singuretate, petrecându cu postu si rugaciuni;

astadi, dicu, me insufletiesce vapai'a inimei mele, si provóca in mine acelu doru invapaiatu, cá sa 'Ti dedicu Tie, Iubite cleru, si poporu credinciosu alu Mitropoliei nóstre nationale románe de relegea greco-resariteana din Ungari'a si Transilvani'a, cartea aceast'a scrisa, si comentata de mine, si intitulata: Enchiridionu, adeca: Carte manuale de Canóne ale unei, sántei, sobornicesci si apostolesci Biserici, si a Ti-o intinde cu asiá doru mare si sinceru, precum cerbulu doresce spre isvórele apelor, cá dintr'ins'a asiá sa Te recreezi in religiunea, religiositatea, si in moralitatea Strabuniloru tei, precum cerbulu se recreéza din isvórele apelor, pentru ca Canónele Bisericei nóstre suntu compuse cu mare intiepletiune, si acomodate literii si spiritului invetiaturiloru celoru vecinice ale lui Christosu, si inainteaza folósele teoretice si practice ale Clerului si poporului credinciosu, cáci ele cuprindu in sine invetiaturile luminátore si civilisátore pentru toti timpii.

Vechimea si clasicitatea Canóneloru Bisericei nóstre nu numai n'au pierdutu nimic'a pona astadi din insemnatarea loru intensiva si estensiva, ci inca s'au maritu valórea loru, pentru ca scimu din opuri scientifice, ca literatii natiuniloru culte si civilizate, fora deosebire de religiunea loru, din intreag'a Europa, le studiaza, si le traducu acele in limbile loru cá nisee producte clasice ale crestinatáti primitive, si cu laude le infatisiaza posteritáti (.).

Pre acestu adeveru cunoscutu bazându-ne, nimic'a mai bine nu putemu face, decátu aceea, cá noi sa ne tienemu credinciosu de aceste Canóne in afacerile si convictiunile nóstre bisericesci, religioése, si morale, va sa dica, de norme acelea clasice primitive crestine, care le aflámu in ele, cá sa nu vatamámu nici liter'a, nici spiritulu celu maretiu alu Cristianismului celui mai purificatu si genuinu atunci cându priceperea nóstra, sedusa de lucruri lumesci, aru voi sa faca vre-o schimbare si abatere in ele.

Sa considerámu numai aceste optu principii din Canónele Bisericei nóstre si adeca:

I. ca organismulu Bisericei nóstre recunósce de factori activi

(.) Afora de cei 9 scriitori straini despre Canónele bisericei nóstre, pe carii i-amu espusu in opulu nostru: Compendiu de Dreptulu Canonieu din a. 1868, §-tu 300. — mai amintim aci 1. Monumentum fidei Ecclesiae orientalis, editit Ernestus Iulius Kimmel Ienae 1850. — 2. Constantini Armenopoli Manuale Legum, sive Hexabiblos, illustravit Gustavus Ernestus Heimbach, Lipsiae 1851. — 3. Dr. Carl Joseph Hefele Conciliengeschichte, Freiburg in Breisgau, 1855. — Apoi scrierile S. Cirilu AEppu alu Alesandriei s'au edatu la Parisu in a. 1638. — ale lui S. Atanasia la Parisu in a. 1693 — ale lui Vasiliu Mare la Parisu in a. 1730. —

numai clerulu si poporulu credinciosu egal indreptatitu in tóte afacerile bisericesci, si nu iarta in sinulu seu nici o casta privilegiata, seau esceptionale, prin urmare nici dreptulu de patronatu; I. Corint. Capu XII, v. 14—27; Mateiu V. v. 7. — Mateiu VI, v. 12. — Luc'a XXI, v. 1. — Can. 2, I—II. —

II. ca dupa organismulu bisericei nóstre, fiii mireniloru au acela'si dreptu de a se inaintá in treapta sacerdotale pona si la treptele cele mai inalte ale preotiei, cá si fiii preotiloru, Can. 33, VI.

III. ca acela'si organismu alu Bisericei nóstre prescrie form'a sinodale, adeca constitutionale atátu pentru legislatiune, cátu si pentru administratiune a afaceriloru bisericesci, Mateiu XVIII. v. 6—7;

IV. ca nu iarta nici cea mai mica abatere unilaterale dela Canóne fora unu Sinodu ecumenicu cu voturi unanime, adeca dogme nóue, si prin astfelu de mesura universale pentru totu clerulu si poporulu credinciosu deobligátore, se pastreaza sántieni'a, uniformitatea, vadi'a, si pacea Bisericei ecumenice din launtru si din afara, Can. 3, VI;

V. ca institutiunile canonice ale Bisericei nóstre orientale iarta pártiloru litigante, pre langa concessiunea Eppului eparchialu, alegerea judecatoriloru electivi spre judecarea si deciderea finale a controversiei loru, dela carii apoi nu se mai póte apelá, Can. 9, VI. si Can. 16. Cartag.

VI. in privint'a promotiunei Clerului si a poporului credinciosu in dignitáti bisericesci sta nestramutaveru acelu maretiu principiu, ca oficiele bisericesci nu atárna dela potestatea episcopiasca, ci dela auctoritatea si dignitatea Canóneloru; — Balsamonu in Coment. la Can. 39. Cartag.

VII. cá Episcopii sa fia de un'a si aceeași nationalitate cu Mitropolitulu loru, si nimicu mai insemnatu sa nu faca fora sentint'i'a lui, nici acest'a fora sentint'i'a Eppiloru; Can. 34. Apostol;

VIII. cá clerulu si poporulu credinciosu sa ceteasca bibli'a, de unde urmeaza 1) cá bibli'a trebuie sa se traduca in limbile popóreloru crestine; 2) ca si cártile rituali bisericesci trebuie sa fia traduse in limbile feluriteloru popóre; 3) ca limb'a bisericeasca are sa fia limb'a poporului respectivu; 4) cá limb'a administrativa in afaceri bisericesci la Mitropolie, Episcopie, parochie, manastire, si la totu felulu de Sinóde trebuie sa fia asiderea limb'a nationale a poporului, clerului, si Archiereiloru respectivi; Can. 85. Apostol, — 2, IV. — 60 Laodic. — 32. Cartag; —

sa considerámu, dicu, numai aceste optu principii din Sant'a Scriptura, si din Canónele bisericei nóstre, si numai de cátu ne vomu convinge, ca acele stau deasupra inaltimei sciintieloru si cunoscintieloru civilisátorie de astadi.

De-si acestu adeveru s'au sustienutu nestramutatu intre fortunele si vijeliile lumei acesteia, cá si fanarulu luminatoriu pre malurile mării, totusi suntemu siliti a marturisi, ca aceste si acestoru asemene principii din canónele nóstre nu suntu in intrebuintiare practica peste totu in intreag'a nóstra biserica ecumenica, din caus'a aceea simpla, ca dela Statulu celu dintáiu crestinescu din timpii fericitului intailea Imperatu crestinu, Constantinu celu mare, pona la Staturile din dilele nóstre, s'au impedecatu punerea in lucrare a acelu institutiuni bisericesci, cáci Statele fiindu parte absolutistice, parte si constitutionale, dar falia cu Biserica, absolutistice, unde se gasesce biserica nóstra, — ocarmuirea bisericei astfelu o au strimtoratu, incátu cu dreptu se póte dice, ca Statele acele tienu biserica si afacerile ei in catusiele volniciei loru, si nedusiescu cultura, civilisatiunea, si inaintarea civiloru loru crestini in viati'a bisericeasca.

